

[Undervisningsministeren.]

sagen have valgt almenuddannelse inden for det 10.-12. uddannelsesår. De har krav på en uddannelse med erhvervsigte. Det program, der er fremlagt for planlægningen af de videregående uddannelser, bygger derfor også på, at der skal være erhvervsforberedende uddannelser for alle studenter og HF-ere, og at der ved de videregående uddannelser også skal være plads til en liberalisering af adgangsvejene.

Men når vi taler om uddannelser med erhvervsigte, er det utopi at forestille sig, at alle, der kunne ønske det, altid bør få en bestemt uddannelse. Det ville betyde, at alle erhvervsønsker også altid skulle kunne opfyldes. Vi ved alle, at der vil være en grænse for, hvor mange blikkenslagere vi meningsfyldt vil kunne beskæftige, og også for, hvor mange folkeskolelærere vi har råd til at beskæftige, selv om vi ønsker folkeskolen forbedret. Det er meningsløst at udanne mange unge til arbejdsløshed eller omskoling. Nogle problemer kan løses ved, at uddannelserne indrettes således, at de ikke eller kun for en mindre del sigter mod snævre professioner, men regulering af tilgangen kan stadig blive nødvendig.

Det kan forekomme beklageligt, at vi er nået ud i en situation, hvor større regulering af tilgangen til de lange uddannelser end hidtil er blevet nødvendig, men det er det. Alle har været enige om, at det nuværende system med fri adgang til nogle uddannelser og begrænset optagelse ved andre forvrider tilgangsstrømmen. Systemet giver kun en illusion om, at vi har et frit uddannelsesudvalg. Vi har så kunnet vælge mellem at give fri adgang til alle uddannelser eller at fastsætte optagelsen ved alle uddannelser. Situationen er desværre ikke således, at vi kan give fri adgang til alle uddannelser. En uddannelse med kraftig adgangsbegrænsning som socialrådgiveruddannelsen er allerede nu oppe på en tilgang, der gør det tvivlsomt, om der vil være beskæftigelsesmuligheder for alle dem, vi har under uddannelse.

Regeringen har derfor ment, at man i den nuværende situation må vælge at fastlægge en samlet tilgangsramme for alle de videregående uddannelser og inden for denne fastlægge optagelsen ved alle uddannelser.

Problemerne er blevet forøget ved, at vi ikke har sørget for, at universitetsuddannel-

serne i takt med den stigende tilgang er blevet ændret i retning af bredere erhvervsområder. Interessen ved universiteterne for strukturreformer og kontakt med arbejdsmarkedet om beskæftigelsesmulighederne har været begrænset. Universiteterne har ofret kræfterne på interne problemer, og netop denne højkrævede interne kamp har vel forstærket navnlig det private arbejdsmarkeds skepsis over for universitetsuddannede.

Den stigende tilgang til universiteterne fører også til forringede undervisningsvilkår. Væksten i bevillinger følger ikke med væksten i antal studerende. I modsætning til andre dele af vort uddannelsessystem har man en fornemmelse af, at universiteternes indledende studietrin i stadig større udstrækning bliver brugt til udskillelse af studerende og ikke til at lede ind i studiet. Processen med udskillelse er samtidig uhyre langsom: 3-4 år går der hyppigt, før øksen falder endeligt.

Det er socialdemokratisk politik, at unge, der optages ved en uddannelse, også skal have reel mulighed for at gennemføre uddannelsen. Derfor er vi modstandere af stop-eksaminer, og derfor ønsker vi, at universiteterne skal kunne leve op til mere humane uddannelsesformer.

Regeringen tror ikke på, at adgangsbegrænsning kan løse de akutte problemer, eller at adgangsbegrænsning alene kan løse de langsigtede problemer, men vi kan ikke blive ved med at skyde problemerne foran os, så situationen bliver ved med at være lige sort. Vi må nu tilrettelægge en politik, der fører til, at vi prøver at løse problemerne for 1980'erne, så vi atter kan komme ind i en stabil udvikling, og vi må gøre vores bedste for at afhjælpe beskæftigelsesproblemerne i den mellemliggende periode. Det kræver, at tilgangen til de lange uddannelser nu stabiliseres, at strukturreformerne gennemføres, og at vi også får en bedre bevillingsmæssig styring.

Det nytter imidlertid ikke bare at konstatere, at udviklingen ved mange uddannelser kunne gøre det ønskeligt, at tilgangen blev bragt ned. For en socialdemokratisk uddannelsespolitik er det afgørende, at styringen gennemføres således, at der stadig er sikret erhvervsuddannelsesmuligheder for alle. Man må ikke totalt afskære en gruppe unge